

Inovativni oblici edukacije u radu patronažnih sestara

Mara Županić¹ Irena Ban²

¹Zdravstveno veleučilište, Zagreb

²Dom zdravlja Zagreb-Centar – patronažna djelatnost

Sažetak:

Osnovna načela sestrinske prakse, kao što su cjelovitost, poštovanje, pravednost i jednakost, čine osnovne i prepoznatljive osobine koje bi trebala imati patronažna sestra. Humanost i altruizam duboko su ukorijenjeni u patronažnoj sestrinskoj djelatnosti, te bez humanističkih i etičkih načela ne može se izgrađivati cjelokupan i partnerski odnos između patronažne sestre i roditelja odnosno djeteta. Samom činjenicom da je patronažna sestra jedina profesionalna osoba kompetentna sukladno obrazovanju kao i Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, pružiti sestrinsku skrb novorođnom djetetu u kući čini je posebnom. Konačno, ulaskom patronažne sestre u obitelj u danima kad se svi ukućani privikavaju na novog člana, kao i obveze vezane uz dolazak prinove, ona postaje pridruženi član obitelji. To predstavlja veliku profesionalnu odgovornost i obvezu, ali i pruža mogućnost za izgradnju jednog sasvim drugačijeg odnosa, kao i zadovoljstva u radu.

Napredak tehnologije, dostupnost različitim sadržajima putem interneta (Web stranice), medija (radio, televizija), časopisa u odnosu na stručnu literaturu, otvara sasvim nove vidike i potrebe korisnika, a s tim u vezi i promjene u sestrinskoj skrbi.

Započelo je izdavanje edukativnog priručnika „Moji prvi dani“, izrađena je web stranica www.mojamalasovica.hr sa svim svojim sastavnicama, gdje roditelji mogu postaviti pitanje i dobiti odgovor od patronažne sestre, pročitati stručne savjete i sl.

Ključne riječi: inovativnost, patronažna sestra, mladi roditelji, mediji, dojenje.

Najčešći problemi zbog kojih roditelji nakon rođenja djeteta traže pomoć od patronažne sestre razlikuju se individualno, ali ipak mogu se izdvojiti najčešće prisutni strahovi i brige kod većine roditelja. To se uglavnom odnosi na prehranu odnosno poteškoće kod dojenja, njege djeteta, odijevanja, spavanja, mijenjanja pelena, podrigivanja, sigurnosti kao i prilagodbe na roditeljstvo. Važno je napomenuti da strahovi i problemi nisu prisutni samo kod roditelja, često bake i djedovi pokazuju veći strah i brigu, a oni su također važni. Strah po svojoj definiciji je stvarni osjećaj nesigurnosti. Bez obzira radi li se o slabom, umjerenom ili

izraženom strahu, uvijek je generator nezadovoljstva. Na primjer kupanje djeteta, mijenjanje pelena, rezanje noktića i sl. može za mlade roditelje predstavljati veliki problem. Također su prisutni strahovi čak kada se radi o normalni stanjima kao što je bljuckanje, plač, kada dijete ima grčeve, kada ne spava onoliko koliko roditelji misle da je potrebno i slično. Zbog toga savjeti trebaju biti na tragu upoznavanja mladih roditelja sa normalnim promjenama, stanjima, ponašanju, potrebama djeteta, a sve u cilju uživanja u zajedništvu.

Uz kompleksnost rješavanja problema i skrbi djeteta nakon izlaska iz rodilišta neophodno je potrebna snažna podrška roditeljima. Roditelji su većinom jako zbunjeni i upravo ta podrška stručne i pouzdane osobe je od velikog značaja. Vrlo važno je da nakon izlaska majke i djeteta iz rodilišta skrb patronažne sestre bude pravodobna i kontinuirana. Često ta podrška osnažuje mlade mame, ali i tate, da ustraju u onim presudnim trenucima kad se donose neke važne odluke vezane za promicanje svojeg i djetetovog zdravlja. Organizacija rada u patronažnoj djelatnosti je takva da je radno vrijeme samo u jutarnjem periodu odnosno od 7 do 15 sati, u kojem periodu se obavljaju i kućni posjeti. Nakon završenog radnog vremena roditelji nemaju službeno mogućnost niti pravo zvati patronažnu sestru. Nažalost, tijekom noći i neradnih dana patronažna služba nema organizirani oblik dežurstva. Stoga je bila nužna potreba na neki način modernizirati službu, kako bi dostupnost bila veća i podrška snažnija.

Kad je došlo do suradnje Hrvatske udruge patronažnih sestara i Albatros media, stvorili su se uvjeti za pripremu edukativnog priručnika pod nazivom „Moji prvi dani“. Time su po prvi puta patronažne sestre napisale odnosno autori su priručnika namijenjenog roditeljima gdje je sadržaj biran sukladno dugogodišnjem osobnom i profesionalnom iskustvu u rada patronažnih sestara. Teme su birane sukladno poznavanju najčešćih zanimanjima i problema roditelja. *Odabrane teme na jednostavan i širokoj ciljanoj čitalačkoj publici*, a to su uglavnom mladi roditelji na razumljiv način prikazuju najčešće konkretne probleme i poteškoće kao i načine rješavanja i ublažavanja istih. Uz objašnjene mogućnosti i potreba pravodobnog i pravilnog djelovanja za postizanje zdravlja djeteta time i zdravlja i zadovoljstva samog roditelja.

Obzirom da je ovo priručnik koji se koristi u najsretnijem razdoblju života i koji je posvećen djeci, ideja je da priručnik bude svojevrsna „slikovnica za roditelje“ da svojim izgledom i oblikom bude veseli, šareni sa prigodnim fotografijama sadržaju teksta, a da se pri tome ne umanjuje vrijednost i stručnost samog sadržaja. Ukratko, sadržaj se odnosi na psihološko duhovni pristup roditeljstvu, sve o dojenju, dohrani, njezi dječje kože, najčešće probleme i

savjete roditeljima, razvoju djeteta, sigurnosti djeteta i kratki vodič za prehranu majki. Svaka majka nakon izlaska iz rodilišta može dobiti besplatno priručnik od svoje patronažne sestre.

Slika 1: Priručnik za roditelje „Moji prvi dani“

Priručnik je namijenjen prvenstveno mladim roditeljima ali i patronažnim sestrama.

Roditeljima s ciljem osnaživanja uloge i kompetentnosti roditelja. Roditeljstvo, uistinu je najljepša ali odgovorna i iznimno zahtjevna uloga, koja zbog svoje sveobuhvatnosti osim pružanja bezuvjetne ljubavi prema djetetu uključuje usvajanje i učenje nekih vještina koje pridonose zdravlju i sigurnosti djeteta, a koje nisu iz područja instiktivnog „majčinog“ odnosno roditeljskog djelovanja nego edukativna uloga patronažnih sestara metodom izravne komunikacije ili davanja pisanih materijala.

Patronažnim sestrama kao pomoć pri pružanju skrbi majke i djeteta, ali kao i platforma za standardizaciju određenih postupaka iz područja specifične zdravstvene njege i javnozdravstvenog djelovanja.

Priručnik je samo jedan dio projekta pod nazivom „Moja mala soвица“. Cilj projekta je edukativno darovateljskog karaktera za roditelje, kao i osnaživanje i prepoznatljivost rada patronažnih sestara. Između ostalog, osmišljen je da svaka majka nakon izlaska iz rodilišta od svoje patronažne sestre dobije besplatno ruksak. Osim priručnika, ruksak sadrži i različite poklone koje roditelj može i ne mora, ako ne želi, iskoristiti. Pokloni i sponzori koji su partneri projekta nisu u suprotnosti sa zagovaranjem i promicanjem prirodne prehrane – dojenja kao optimalnog oblika prehrane djece do 6 mjeseci, a zatim uz nadohranu tijekom prve godine, s nastavkom tijekom druge godine i dulje. Cijeli je projekt podržan od strane Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi dok su recenzenti priručnika uvaženi stručnjaci (pedijatri, liječnici drugih struka i patronažne sestre). Autor priručnika je Mara Županić dipl. med. techn. Sa suradnicima. Osim priručnika izrađena je web stranica www.mojamalasovica.hr sa svim svojim sastavnicama gdje roditelji mogu postaviti pitanje i

dobiti odgovor od patronažne sestre, pročitati stručne savjete i sl. Također je ponuđena mogućnost internetskog komuniciranja preko facebook-a moja mala sovica. Time se prvenstveno htjelo biti u trendu s jednim načinom internetskog komuniciranja prihvaćenim od strane svih ljudi, posebice mladih roditelja. Danas su mladi roditelji u traženju rješenja problema, nedoumica, savjeta i svega ostalog vezanog za njihovo dijete često okrenuti internetu.

Slika 2. Izgled početne web stranice moja mala sovica www.mojamalasovica.hr

U okviru navedenog projekta patronažnim sestrama je pružena mogućnost veće uključenosti u mogućnost prenošenja informacija kroz medije (televizija, novine). Te informacije su stručnog sadržaja, i služe kao suportivni oblik zdravstvenog odgoja. Tako je tijekom 2012. godine omogućeno da patronažna sestra gostuje u redovnom terminu na HTV-i u emisiji „Dobro jutro Hrvatska“ svaki drugi utorak sa stručnim prilogom snimljenim u kući korisnika uz obrađivanje jedne stručne teme. Isto tako je tijekom 2012. godine patronažnim sestrama osigurano da u časopisu „Moje dijete“ publiciraju jedan stručni članak s ciljem obrađivanja jedne teme sukladno najčešćim interesima roditelja.

Zaključak:

Danas u vrijeme informatičke opremljenosti u obitelji korištenje novih tehnoloških postignuća u sustavu zdravstva zbog brzog tempa života usmjerava mlade osobe na internetsko informiranje, educiranje i prosvjeđivanje.

Napredak tehnologije, dostupnost različitim sadržajima putem interneta (Web stranice), medija (radio, televizija), časopisa u odnosu na stručnu literaturu, otvara sasvim nove vidike i potrebe korisnika, a s tim u vezi i promjene u sestričkoj skrbi.

Rastuće potrebe društva teže ka pronalaženju novih obrazovnih modela, sveobuhvatnom pristupu u komunikaciji, informiranosti, privatnosti, dostojanstvu i to sve u okvirima holizma i humanizma uz maksimalno uključivanje korisnika (partnerski odnos) i njegove obitelji u sve faze zdravstveno odgojnog rada. Obzirom da javni mediji imaju veliki utjecaj u društvu tako se po prvi puta i medicinskim sestrama pružila prilika da svoje znanje prenose putem dostupnih javnih medija suvremenog društva.